

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Білоцерківського психоневрологічного інтернату**

21.01.2025

м. Київ, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.01.2025 групою НПМ здійснено відвідування Білоцерківського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Козиренко Микита Валерійович, Представник Уповноваженого у м. Київ та Київській області (керівник групи НПМ);

Оладов Сергій Андрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ковальов Олександр Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Троян Вікторія Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Яновська Інна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вул. Люльки Архіпа, буд. 4, м. Біла Церква, Київська обл.

Заклад розрахований на 248 ліжко-місць, у день відвідування у ПНІ проживало 233 особи (8 чоловіків та 225 жінок). Серед підопічних 121 особа – дієздатні, 88 осіб – визнані в судовому порядку недієздатними. Заклад здійснює опіку над 22 підопічними. Серед загальної кількості підопічних 70 ліжкових хворих та 15 осіб, які відносяться до маломобільних груп населення та 15 підопічних мають статус внутрішньо переміщених осіб.

Загальна численність штату ПНІ складає 200,5 штатних одиниць, із яких 125 – медичний персонал.

Відповідно до Положення про Білоцерківський психоневрологічний інтернат, затвердженого рішенням Київської обласної ради від 15 листопада 2022 року № 371-14-VIII, ПНІ є стаціонарним інтернатним закладом для соціального закладу, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із

стійким інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Геріатричне відділення призначене для постійного проживання людей похилого віку, ветеранів війни та праці, а також осіб з інвалідністю, які потребують стороннього догляду, побутового обслуговування та медичної підтримки.

Психоневрологічне відділення забезпечує тимчасове або постійне проживання для осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями. Підопічним, які за станом здоров'я потребують спеціального догляду, соціально-побутового обслуговування, реабілітації та медичної допомоги, надаються всі необхідні послуги згідно з висновками лікарської комісії, включно з участю лікаря-психіатра, за умови, що перебування в інтернаті їм не протипоказане.

Територія закладу огорожена, доглянута та облаштована для комфортного перебування підопічних. У зоні відпочинку є прогулянкове подвір'я, а також молитовна кімната, в якій підопічні мають можливість задовольняти свої релігійні потреби (фото 1, 2, 3, 4, 5, 6).

Заклад забезпечений централізованим водопостачанням і опаленням, а також гарячою водою. Температурний режим у житлових кімнатах підтримується на рівні 22–25°C, що відповідає комфортним умовам проживання.

На території закладу розташована будівля, яка включає житловий корпус (триповерхова частина) та адміністративну частину (двоповерхова). Окрім того, функціонує банно-пральний комплекс.

Будівля обладнана автоматичною пожежною сигналізацією, проводиться постійний облік вогнегасників із забезпеченням їх своєчасного технічного обслуговування. Вікна інтернату незагратовані, а на кожному поверсі розміщені схеми евакуації.

Працівники закладу здійснюють регулярне та якісне прибирання спальних кімнат і приміщень загального користування. Забезпечується індивідуальний догляд за підопічними, які потребують постійної допомоги, зокрема у годуванні та проведенні санітарно-гігієнічних процедур. Стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних підтримується на задовільному рівні.

У приміщенні харчоблоку дотримуються вимог санітарних стандартів: відсутні сторонні запахи, робочі поверхні та посуд утримуються в чистоті, витяжна система перебуває у справному стані. Харчоблок забезпечений гарячою і холодною водою, підігрів води здійснюється електричним бойлером. Працівники, залучені до роботи на харчоблоці, проходять медичні огляди у встановлені терміни, що підтверджується відповідними записами в їхніх особистих медичних книжках.

У корпусах забезпечено безперешкодний цілодобовий доступ до питної води, а також наявний посуд для пиття. Для підопічних створено відповідні умови, які сприяють комфортному проживанню та якісному дозвіллю.

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 04.04.2019 № 726 заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

Посадові інструкції медичного персоналу передбачають обов'язкове дотримання положень статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

На інформаційних стендах інтернату розміщено детальну інформацію про права й обов'язки підопічних, а також контактні дані відповідальних осіб, включно з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини. Це забезпечує можливість підопічним та персоналу звертатися у разі потреби за захистом своїх прав.

Закладом, відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу», налагоджено співпрацю з місцевим центром надання безоплатної правничої допомоги.

Активно підтримується взаємодія з благодійними та волонтерськими організаціями, завдяки якій заклад отримує гуманітарну допомогу. Ця допомога ретельно обліковується та використовується для забезпечення потреб підопічних. Пенсії, які отримують підопічні, спрямовуються виключно на задоволення їхніх індивідуальних потреб.

Заклад забезпечений потужними генераторами (фото 7, 8).

У закладі наявний автомобіль для перевезення маломобільних груп населення, який переданий ПНІ урядом Японії в рамках проекту Міністерства розвитку громад та територій України і ЛСА «Проект екстреного відновлення та реконструкції» (фото 9).

Медичне обслуговування у закладі здійснюється в повному обсязі. На території інтернату функціонує медичний центр, в якому розміщуються процедурний кабінет, стоматологічний кабінет, кабінет медичного персоналу, а також зберігається вся медична документація підопічних.

Закладом організовано своєчасне надання вторинної медичної допомоги, а також проведення щорічних комплексних медичних оглядів для всіх підопічних.

У закладі відсутні медичні препарати з терміном придатності що минув.

Відповідно до положень Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», підопічні уклали декларації з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Також у закладі функціонує приймально-карантинне відділення, в якому новоприбулі підопічні перебувають протягом 14 днів для медичного спостереження та запобігання поширенню інфекційних захворювань (фото 10).

Протягом 2024 року у закладі померло 18 підопічних (2 чоловіки та 16 жінок), у зв'язку із серцево-судинними захворюваннями.

Під час відвідування група НПМ відзначила відкритість підопічних до спілкування та їх позитивне ставлення до членів групи. У рамках відвідування проведено конфіденційні бесіди зі 126 підопічними та 17 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду або умови проживання від підопічних ненадходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування НПМ здійснено 03.10.2023. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення:

право на достатній життєвий рівень;

право на життя та безпеку.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились рекомендації:

1. Київській обласній військовій адміністрації та Київській обласній раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Білоцерківського психоневрологічного інтернату;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою усунення недоліків, викладених у звіті.

2. Білоцерківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу з урахуванням вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

обладнання житлових кімнат інтернату кнопками виклику персоналу.

Зазначені рекомендації були частково виконані за попередній період.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України).

1. Групою НПМ встановлено порушення норм житлової площі в окремих кімнатах закладу. Площа даних кімнат в розрахунку на одного підопічного складає

від 3 м² до 5 м², що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007). Відповідно до підпункту 6.1.1.2 пункту 6.1. ДБН В.2.2.-18:2007 площі житлових кімнат у відділеннях для осіб, спроможних самостійно пересуватися, і для осіб з інвалідністю, що пересуваються на кріслах колісних приймаються з розрахунку не менше відповідно 8 м² і 10 м² на людину, але не менше 10 м² і 12 м² – в одномісних. Площі житлових кімнат у відділенні для лежачих хворих приймаються з розрахунку не менше 8 м² на людину, але не менше 9 м² – в одномісних (фото 11, 12).

2. Під час відвідування виявлено значну кількість продуктів харчування, термін придатності яких закінчився, що є загрозливим фактором до харчового отруєння підопічних та порушує вимоги Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» (фото 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19).

3. Також у морозильній харчоблоку встановлено порушення правил товарного сусідства продуктів харчування, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості. Так, свіжоморожена риба зберігалась разом з свіжомороженим м'ясом (фото 20).

4. Окрім того, виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

5. Складське підвальне приміщення закладу, що облаштоване як укриття, не розраховано на фактичну кількість підопічних закладу і персоналу, що є порушенням вимог Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другого підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимог наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (фото 21, 22, 23).

У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога», підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Група НППМ зафіксувала, що система вентиляції в укритті є недостатньою для забезпечення належної циркуляції свіжого повітря, що, зокрема, сприяє підвищенню рівня вологості.

Крім того, укриття не повною мірою відповідає вимогам доступності для осіб, які відносяться до маломобільних груп населення, оскільки на маршруті руху наявні перешкоди, зокрема ями, високі пороги та круті східці.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 20 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 43 Конституції України, стаття 5 Закону України «Про психіатричну допомогу»).

6. Під час перевірки особових справ підопічних виявлено низку договорів про надання соціальних послуг та індивідуальних планів надання соціальної послуги стаціонарного догляду, які не містять підпису отримувача соціальної послуги або його представника (фото 24, 25).

Групою НПМ наголошено на необхідності забезпечення належного оформлення документів відповідно до вимог законодавства, що сприятиме дотриманню прав отримувачів соціальних послуг.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Київській обласній військовій адміністрації та Київській обласній раді:

вжити невідкладних заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Білоцерківського психоневрологічного інтернату;

розглянути можливість додаткового фінансування закладу з метою здійснення дооблаштування укриття закладу.

2. Білоцерківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

дотримання норм житлової площі на особу з урахуванням вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення»;

облаштування житлових кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857;

оформлення договорів про надання соціальних послуг та індивідуальних планів надання соціальної послуги стаціонарного догляду відповідно до встановлених вимог;

контроль над термінами придатності та режимом зберігання продуктів харчування.

Додаток: фотоматеріали – на 7 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
у м. Київ та Київській області**

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Mykyta Kozirenko', written over a horizontal line.

Микита КОЗИРЕНКО

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

фото 4

φωτο 5

φωτο 6

φωτο 7

φωτο 8

фото 9

фото 10

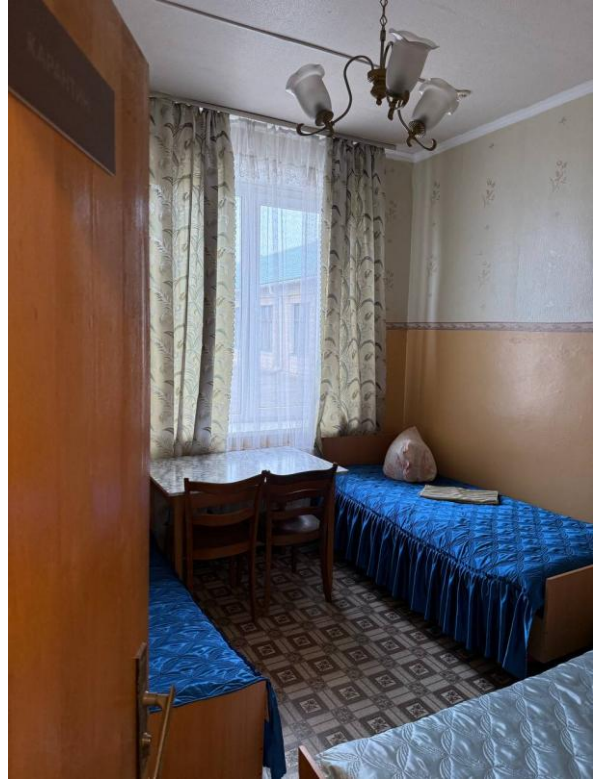

фото 11

фото 12

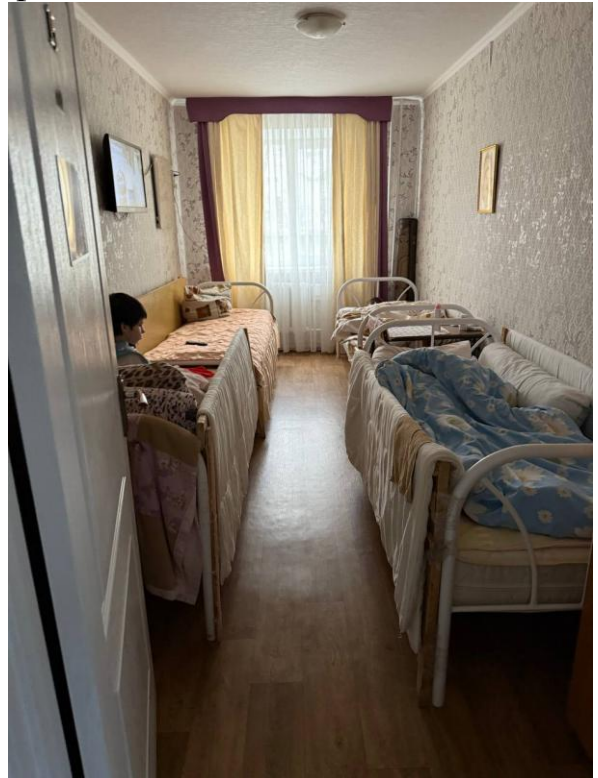

фото 21

фото 22

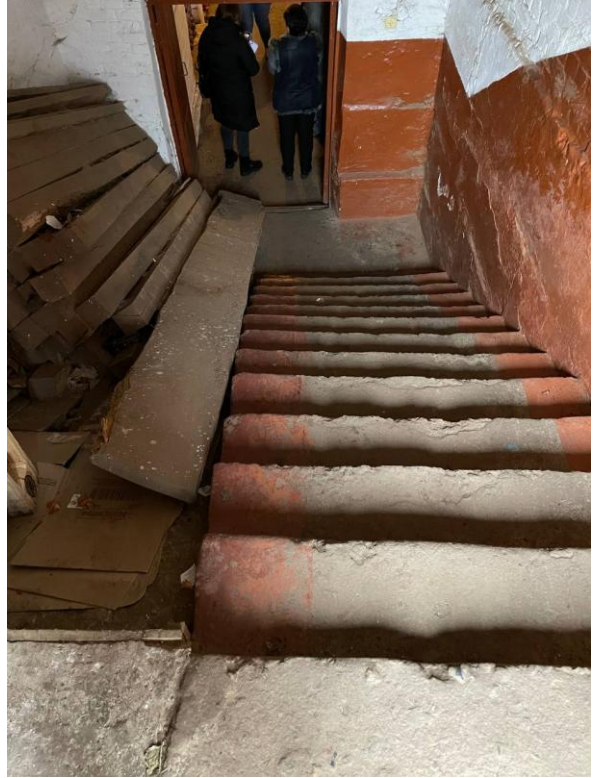

фото 23

фото 24

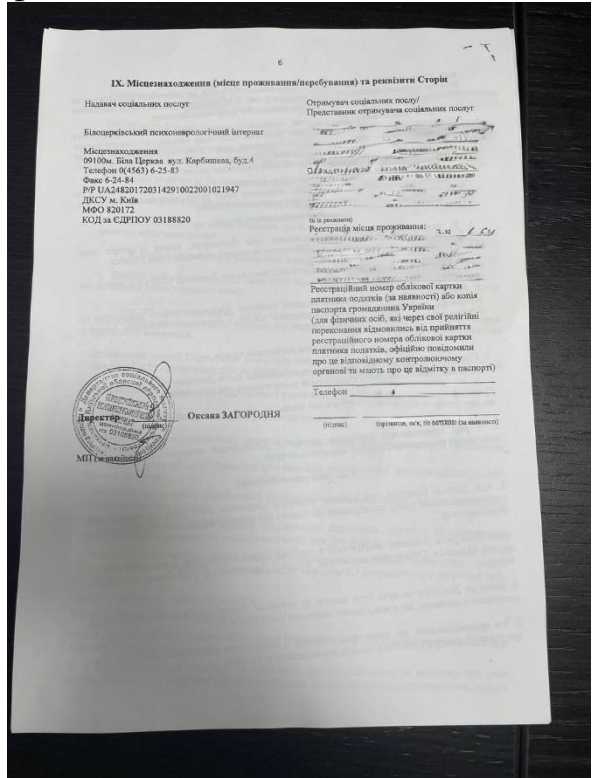

фото 25

4		Соціальної працівник	
Довідка у відомості в протоколі акта			
Справи у підтримці Фінансової справи допомоги у включенні Фінансові витрати		За потреби	Младши сестри
Організація допомоги до фінансової допомоги, що належить до наслідків (включення до реєстрації, просторові грати, кваліфікаційні вимоги, кваліфікація, вимоги, освіта, умови в сфері, суб'єктивні вимоги, соціальні заходи тощо)		За бажанням	Спеціаліст культурно-мистецької діяльності Інтернет у гуртовій торгівлі
Надання психологічної підтримки та рекомендацій спосіб здоров'я, способу життя, раціонального напруження тіла, боді, об'єктивні, мотивація до активності тощо)		За потреби	Психолог
Моніторинг / включення оцінювання результатів, перегляд вимог/завдання (дата проведення, підпис)			06.09.2024
Моніторинг / включення оцінювання результатів, перегляд вимог/завдання (дата проведення, підпис)			
Моніторинг / включення оцінювання результатів, перегляд вимог/завдання (дата проведення, підпис)			

Отримувач соціальної послуги _____
 Називач соціальної послуги _____ / Загородня О.І. /